

56 § Lausunto Pohjois-Savon hyvinvointialueelle koskien palvelujärjestelmän uudistusta - R4 erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus

Kaupunginhallitus 17.3.2025 § 56

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa Pohjois-Savon hyvinvointialueelle seuraavan lausunnon:

Pohjois-Savon hyvinvointialueen tulee varmistaa erikoissairaanhoidon palvelujen säilyminen Iisalmessa osana alueellista ja yhdenvertaista terveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon kokonaisuutta.

Huomioon ottaen nykyinen maailmantilanne, tulisi erikoissairaanhoidon palvelujen järjestäminen hajauttaa useampaan toimipisteeseen ja sitä kautta turvata toiminnan jatkuvuus myös mahdollisessa häiriö- tai poikkeustilanteessa.

Iisalmen sairaalarakennusten ja terveystakeskuksen tarjoamat erikoissairaanhoidon palvelut ovat kriittisiä paitsi iisalmelaisille myös koko Ylä-Savon alueen asukkaille. Ylä-Savon alueella asuu 50 0000 asukasta, mikä vastaa 20 %:a hyvinvointialueen väestömäärästä.

Lisäksi todetaan, että sairaalarakennukset Pulssi ja Vire ovat uusia ja peruskorjattuja rakennuksia ja niissä on ajanmukaiset välineet erikoissairaanhoidon tarpeisiin.

Alueen väestön terveystakespalveluiden saatavuuden ja yhdenvertaisuuden turvaamiseksi on välttämätöntä, että erikoissairaanhoidon toimintoja ei keskitetä yksinomaan Kuopioon, vaan alueellinen palvelutuotanto säilyy vähintään nykyisessä tasossaan.

Erityisesti seuraavat seikat puoltavat erikoissairaanhoidon palveluiden säilyttämistä Iisalmessa:

- Väestön ikärakenteen ja palvelutarpeen kasvu - Iisalmessa ja Ylä-Savon alueella erityisesti iäkkään väestön osuus kasvaa, mikä lisää erikoissairaanhoidon tarvetta.
- Saavutettavuus ja potilasturvallisuus - Pitkät etäisyydet Kuopioon heikentävät potilaiden mahdollisuuksia saada ajoissa tarvitsemansa hoito, mikä voi johtaa komplikaatioihin ja lisäkustannuksiin.
- Henkilöstön saatavuus ja alueellinen veto- ja pitovoima -

Erikoissairaanhoidon keskittäminen voi heikentää alueen houkuttelevuutta terveydenhuollon ammattilaisille ja johtaa henkilöstöpulaan myös perusterveydenhuollossa.

- Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon integraatio - Iisalmen sairaala toimii tehokkaana linkkinä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä, mikä tukee potilaiden sujuvaa hoitopolun toteutumista.
- Taloudellinen ja toiminnallinen kestävyys - Erikoissairaanhoidon säilyttäminen Iisalmissa vähentää potilaskuljetuksista ja keskittämisen aiheuttamista investointitarpeista syntyviä kustannuksia.

Iisalmen kaupunki vaatii, että Pohjois-Savon hyvinvointialueen päätöksenteossa huomioidaan Iisalmen sairaaloiden ja terveyskeskuksen merkitys Ylä-Savon ja koko Pohjois-Savon alueen terveydenhuollolle ja että erikoissairaanhoidon palvelut säilyvät osana alueellista palveluverkkoa.

Pohjois-Savon alueen asukkaiden yhdenvertaisen terveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon turvaamiseksi Iisalmen sairaaloiden ja terveyskeskuksen erikoissairaanhoidon ei tule heikentää, vaan niitä on kehitettävä vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin.

Edellä mainituilla perusteilla alueellisen erikoissairaanhoidon järjestäminen tulee toteuttaa vähintään vaihtoehtoon 1 mukaisesti.

Päätös

Lausuntoon lisätään huomautus siitä, että esitetyt uudistukset eivät tue hyvinvointialueen voimassa olevaa strategiaa, koska siinä esitetään karsintaa seutukeskusten palveluverkkoon ja toimintoihin.

Hyväksyttiin.

Jani Rönkkö, Aki Hirvonen ja Kati Åhman ilmoittivat esteellisyytensä asian käsittelyyn yhteisöjääviiden vuoksi, ja he poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi.

Valmistelu

Talousjohtaja Eeva Suomalainen, p. 040 652 4002

Aluehallituksen lausuntopyyntö 10.2.2025 § 44:

Pohjois-Savon hyvinvointialue rakentui yhdistämällä aiemman kuntapohjaisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestäjien toiminta.

Hyvinvointialueen toiminnassa integroituu sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi aina erityisen vaativista palveluista perustason palveluihin.

Hyvinvointialueen käynnistymisvaiheessa alkuvuodesta 2023 keskityttiin varmistamaan turvallinen siirtymä uuteen organisaation. Hyvinvointialueen käynnistymisen jälkeen on ollut aika aloittaa palvelujärjestelmän kokonaisuudistus. Uuden järjestelmän tuomat mahdollisuudet kehittää ja uudistaa toimintaa on hyödynnettävä täysimääräisesti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämistä haastaa voimakkaasti henkilöstön saatavuuden ongelmat, väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu ja kustannustason nousu. Toiminnan uudistaminen on välttämätöntä, jotta hyvinvointialue voi rakentaa taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäväen palvelujärjestelmän. Palvelujärjestelmän kokonaisuudistus koskee kaikkia hyvinvointialueen palveluita ja toimialoja.

Hyvinvointialueuudistus mahdollistaa sote-palvelujärjestelmän uudistamisen asiakaslähtöisesti ja peruspalveluita vahvistaen hyödyntäen integroitunutta järjestelmää. Palvelujärjestelmän uudistamisohjelmassa valmistellaan viisi kokonaisuudistusta:

R1. Vastaanottotoiminnan ja alueellisen erikoissairaanhoidon sekä aikuissosiaalityön uudistus

R2. Osastohoidon, asumisen ja kotiin vietävien palveluiden uudistus

R3. Perhe- ja vammaispalveluiden uudistus

R4. Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus

R5. Mielenterveys- ja päihdepalveluiden uudistus

Uudistusten valmistelua tukee muun muassa seuraavat läpileikkaavat toimenpiteet:

- Digitaalisten palveluiden uudistaminen (strategisen ohjelma, Ahall 02.10.2023 § 304)
- Kiinteistöselvitys ja toimitilaverkko
- Hallinto ja tukipalvelut (strategisen ohjelma; Ahall 05.06.2023 § 187)
- Henkilöstövoimavarojen kehittäminen ja vahvistaminen (strategisen ohjelma, Ahall 05.06.2023 § 186)

Uudistusten valmistelua ohjaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen sotepalvelustrategia (Avalt 19.06.2023 § 34) ja tuottavuus- ja

taloudellisuusohjelma (Ahall 01.11.2023 § 366). Sote-palvelustrategian ja tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman mukaisesti palvelujärjestelmän ja -verkon uudistaminen aloitettiin syksyllä 2023.

R4-uudistuksen viranhaltijavalmistelu tehtiin ohjausryhmän asettamissa työryhmissä, joissa palvelutoimialalla oli keskeinen rooli. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimi Jari Saarinen. Hyvinvointialueen johtoryhmä johtaa työskentelyä.

Koko palvelujärjestelmän uudistamisohjelmalla pyritään kokonaisuudessaan saavuttamaan n. 50 M€ vuotuinen kustannusvaikutus (Ahall 19.06.2024 § 218), joka toteutuessaan tasapainottaisi hyvinvointialueen taloutta merkittävästi.

Erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistuksen keskeiset sisällöt erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistuksen taustalla on hyvinvointialueen uuden organisaation integraatiomahdollisuuksien hyödyntäminen, talouden reunaehdot sekä henkilöstön saatavuus.

Uudistuksessa vahvistetaan erikoissairaanhoidon tukea perusterveydenhuoltoon, tehostetaan läpi erityispalveluiden henkilöstövoimavaran käyttöä, vahvistetaan omaa tuotantoa ja vähennetään siten ostopalveluita, uudistetaan organisaatio- ja johtamisrakenteita uudistuvan toiminnan edellyttämällä tavalla sekä parannetaan tilatehokkuutta lisäämällä palvelutuotannon ja hallinnon tilojen yhteiskäyttöä sekä tiivistämällä tuotannon tilankäyttöä.

Uudistuksen yhtenä perustana on sähköisten palveluiden lisääminen ja sitä toteutetaan siten, että digitaalinen asiointi ja etävastaanotot lisääntyvät kaikissa hoitoprosessin vaiheissa. Palveluita tullaan yhteensovittamaan moniammatillisella ja monialaisella työskentelyllä, toimintamalleja kehittämällä ja henkilöstön yhteiskäytöllä.

Osa-alueittain painotettuna avoterveydenhuollon poliklinikkatoiminnan uudistuksessa tavoitteena on poliklinikkaprosessi, jossa potilas hoidetaan nykyistä sujuvammin. Leikkaustoiminnan ja invasiivisten toimenpiteiden uudistuksessa tavoitteena on viiveetön, sujuva ja lyhytjälkihoitoiseen kirurgiaan painottuva toimintamalli erikoisaloittain suunniteltuna.

Päivystystoiminnan uudistuksessa tarkastellaan päivystysaikaista palveluntuotantoa kiirevastaanotto- ja päivystystoiminnan osalta nykyistä enemmän kokonaisuutena sekä toiminnallisesti että alueellisesti.

Integroidun uuden opetusvastaanotto-toiminnan laajentumisen keskeisenä tavoitteena on monialaisen koulutuksen ja opetuksen vahvistaminen, koulutusja harjoittelupaikkojen lisääminen, perusterveydenhuollon osaamisen vahvistaminen sekä monipuolinen ja turvallinen oppimis- ja palveluympäristö eri alojen opiskelijoille. Opetusvastaanotoilla vaikutetaan palveluiden saatavuuteen erityisesti perusterveydenhuollossa, mutta erikoissairaanhoidon fyysisesti läheisellä tuella.

Aluehallitus pyytää luonnoksesta lausunnot Pohjois-Savon kunnilta 28.3.2025 mennessä.

Vaikutusarviointi

Erikoissairaanhoidon palvelujen järjestämisellä on laaja-alainen vaikutus väestön terveyteen ja hyvinvointiin ja sitä kautta lähes kaikkiin strategisiin tavoitteisiin.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

Pohjois-Savon hyvinvointialue

Oheisaineisto

Pohjois-Savon hyvinvointialueen lausuntopyyntö, Palvelujärjestelmän uudistus, R4 erikoissairaanhoidon ja yliopistollisen sairaalan uudistus